

A Debreceni Tudományegyetem Ásvány-földtani Intézetének története 1929–1949 között

Short history of the Institution of Mineralogy-geology of the Science University of Debrecen between 1929 and 1949

Mudrák József

Debreceni Egyetem Történelmi Tanszék 4032 Debrecen, Egyetem tér 1.

Összefoglaló – A debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetemen a nagy gazdasági válság idején, 1929-ben szervezték meg az Ásvány-földtani Intézetet, amely 1949-ig a Bölcsészettudományi Kar keretein belül működött.

A szűkebb szakma előtt közismert tény, hogy 1945 előtt mennyi neves geológus fordult meg a debreceni egyetemen, egy részük mint az Ásvány-földtani Intézet élére kinevezett professzor (telegdi Róth Károly, Ferenczi István) és szakelőadó (Hoffer András, Kovács Lajos), de ugyanakkor az intézeti segédszemélyzet (gyakornokok, tanársegédek) között olyan későbbi neves szakembereket találunk, mint Balogh Kálmán, Kulcsár László, ifj. Noszky Jenő, Székyné Fux Vilma, Wein György, hogy csak a legismertebbeket említsük. Az intézetben több magántanár is tartott előadásokat, ezek tudományterületük igen elismert szakemberei voltak (Arany Sándor, Dudichné Vendl Mária, Szalai Tibor, Vigh Gyula).

A „Ki-kicsoda” tartalmazza 1929-1949 között a debreceni Ásvány-földtani Intézet professzorait, szakelőadóit, magántanárait, tanársegédeit és gyakornokait. A kevésbé ismertek nincsenek benne az eddigi lexikonokban, de még a hírneves tudósok némelyike is méltatlanul rossz szócikkkel található meg. Debreceni időszakuk adatainak pontosítása korabeli kimutatásokból, bölcsészkarri jegyzőkönyvekből, levéltári iratokból nemcsak Debrecen, hanem az egész magyar tudománytörténet szempontjából jelentős.

Jelen összeállítás része egy nagyobb, a Debreceni Tudományegyetem 1914 és 1949 közötti időszakát teljesen átfogó, mind a négy tudománykar oktató és tisztviseelő személyzetét tartalmazó egyetemi életrajzi lexikonnak, amely folyamatosan készül.

Abstract – The Institute of Mineralogy-geology in the Royal Hungarian Tisza István University in Debrecen was organised in 1929 at the time of the economic crisis. The Institute belonged to the Faculty of Arts until 1949.

It is well known in the professional public that many famous geologists taught in the University of Debrecen. Some of them were professors appointed as head of the Institute of Mineralogy-geology (Károly telegdi Róth, István Ferenczi) while others were lecturers (András Hoffer, Lajos Kovács). On the other hand, the assistants (trainees, assistant lecturers) were such people that later became famous professionals like Kálmán Balogh, László Kulcsár, younger Jenő Noszky, Vilma Székyné-Fux, György Wein, just to name a few. Several private-docents held lectures in the Institute who were acknowledged professionals of their field (Sándor Arany, Mária Dudich-Vendl, Tibor Szalai, Gyula Vigh).

The present publication involves the professors, lecturers, private-docents, assistant lecturers and trainees of the Institute of Mineralogy-geology between 1929 and 1949. Less known professionals were not involved in previous studies and even famous scientists can be found with undeserved poor topics. Making the data of their operation in Debrecen more accurate from records of the time and registered documents of the Faculty of Arts and from archive material is significant from not only the point of Debrecen but Hungarian history of science as well.

The publication is part of a larger biographic lexicon involving the educational and official personnel of 4 Faculties between 1914 and 1949 in the University of Debrecen that is constructed continuously.

A szűkebb szakma előtt közismert tény, hogy 1945 előtt mennyi neves geológus megfordult a debreceni Tisza István-Tudományegyetemen, részben beérkezett tudósként mint az Ásvány-földtani Intézet élére kinevezett professzor (telegdi Róth Károly, Ferenczi István) és szakelőadó (Hoffer András, Kovács Lajos). Ugyanakkor az intézeti segédszemélyzet (gyakornokok, tanársegédek) között olyan későbbi neves szakembereket találunk, mint Balogh Kálmán, Kulcsár László, ifj. Noszky Jenő, Székyné Fux Vilma, Wein György, hogy csak a legismertebbeket említsük. Az intézetben több magántanár is tartott előadásokat, ezek tudományterületük igen elismert szakemberei voltak (Arany Sándor, Dudichné Vendl Mária, Szalai Tibor, Vigh Gyula).

Ezek ismeretében nem érdektelen lexikonszerűen számba venni a 1929–1949 közötti, tehát a megalakulástól az 1949-es fordulatig terjedő időszakban a debreceni egyetemi Ásvány-földtani Intézet alkalmazottait, oktató- és korabeli szóhasználatlaltal tiszti személyzetét.

Az is indokolja továbbá eme kislexikon elkészítését, hogy a kevésbé ismert munkatársak nincsenek benne a lexikonokban, de még a hírneves tudósok némelyike is méltatlanul rossz szócikkkel található meg egyes kiadványokban. Debreceni időszakuk adatainak pontosítása – korabeli kimutatásokból, bölcsészkarri jegyzőkönyvekből,

levéltári iratokból – nemcsak Debrecen, hanem az egész magyar tudománytörténet szempontjából jelentős.

A most következő kislexikon része egy nagyobb, a Debreceni Tudományegyetem 1914-1949 közötti időszakát teljesen átfogó, mind a négy tudománykar, illetve a járulékos intézmények (könyvtár, gazdasági hivatal, quaestura, stb.) oktató- és tisztviseelő személyzetét tartalmazó egyetemi életrajzi lexikonnak, amely folyamatosan készül.

Arany Sándor (Mezőtúr, Jász-Nagykun-Szolnok vm., 1899. márc. 4. – Debrecen, 1984. febr. 16.) **MAGÁNTANÁR** – C. NY. RK. TANÁR, szakelőadó. – Ref. – A debreceni Állami Főreáliskolában tett 1917-ben hadiérirettségét, majd harcolt az I. világháborúban. 1919-től a budapesti József Nádor Műegyetem hallgatója volt, ahol 1923-ban szerzett vegyész-mérnöki oklevelet, majd 1926-ban kémiai technológiából doktorált. 1923-tól a debreceni vegykísérleti állomáson segédvegyész. 1926-tól 1930-ig a Műegyetem mezőgazdasági kémiai tanszékén Sigmond Elek professzor mellett tanársegéd. Az 1926–27-es tanévben a berkley-i (USA), az 1927–28-as tanévben a bonni egyetemen végzett kutatásokat. 1930-tól ismét a debreceni vegykísérleti állomáson dolgozott vegyészként, majd 1933-tól a pallagi gazdasági akadémián a kémia rendes tanára. 1931-ben a debreceni Tisza István-Tudományegyetem földtani

intézetében “Talajtan” tárgykörből magántanárként habilitáltak, 1941. ápr. 23-án pedig nyilvános rendkívüli tanári címmel tüntették ki. 1946 áprilisától a pallagi akadémiából lett Agrártudományi Egyetem nyilvános rendes tanára 1948 áprilisáig. 1947. márc. 14-től 1948. okt. 29-ig a debreceni bölcsészkaron a kémiai technológia szakelőadója. Ezután a Tiszántúli Talajjavító Vállalat talajlaboratóriumának, 1954-től 1962-es nyugdíjazásáig az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet debreceni talajtani osztályának vezetője. 1953-ban a mezőgazdasági tudomány kandidátusa, 1954-ben doktora lett. 1958-ban Kossuth-díjjal tüntették ki, 1981-ben a Debreceni Agrártudományi Egyetem díszdoktorává avatták. 1926-tól 1939-ig a Nemzetközi Talajtani Társaság Szikes Albizottságának volt a titkára. – 1938-ban vette feleségül Herke Ilona fizika-kémia szakos tanárnőt, Herke Sándornak, a szegedi talajtani kísérleti intézet vezetőjének a leányát. – A szikesedés folyamatával, a szikes talajok javításával és hasznosításával foglalkozott (*A szikes talaj és javítása*), nemzetközileg is elismert szaktekintély volt. Ped. Arcképcsarnok (2003) 22-25.pp., KMK. I. 20.p., ÚMÉL. I. 192.p., Gulyás I. 790.p., Évkönyv 1941/42. 229.p., Habilitációs életrajz.

Balogh Kálmán (Kolozsvár, Kolozs vm., 1915. okt. 19. – Budapest, 1995. ápr. 7.) DÍJAS GYAKORNOK – FIZETÉSTELEN TANÁRSEGÉD, fizetéstelen tanársegéd, díjtalan gyakornok. – Ref. Szülei: B. Kálmán tanítóképzőintézet tanár, Illés Julianna. – 1933-tól a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1938-ban földrajz-természetrajz szakos tanári oklevelet szerzett, 1940-ben pedig földtanból doktorált. 1935. szept. 1-től az Ásvány- és Földtani Intézet díjtalan gyakornoka, 1939. szept. 1-től díjas gyakornoka és fizetéstelen tanársegéde, 1940. szept. 1-től 1942. aug. 31-ig fizetéstelen tanársegéde. Közben Budapesten az Országos Természettudományi Múzeum Föld- és Őslénytárban gyakornok, 1941-től a Magyar Állami Földtani Intézet munkatársa. 1944-ben katonai szolgálatra hívták be, amerikai hadifogságba esett. 1946-tól ismét a Földtani Intézetben dolgozott geológusként, 1952-től osztályvezetőként. 1966-tól 1977-es nyugdíjazásáig a szegedi JATE Földtani-Őslénytani Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára volt. Nyugdíjazása után még a Földtani Intézet tudományos tanácsadójaként működött. 1963-tól 1966-ig a Magyarhoni Földtani Társulat alelnöke volt. 1952-ben a föld- és ásványtudomány kandidátusa, 1961-ben doktora lett, 1995-ben Széchenyi-díjjal tüntették ki. 1952–53-ban a Földtani Közölny főszerkesztője. – 1947-ben vette feleségül Kerekes Irént, gyermekeik: Kálmán (szül. 1949.) és Gábor (szül. 1951.). – Főként az Aggtelek–rudabányai-hegység, a Bükk és a Mecsek földtani térképezésével foglalkozott (disszertációjában Pelsőcárdó környékét dolgozta fel). Jelentős szerepe volt az ország egységes földtani térképének elkészítésében. A modern, üledékes kőzettan magyarországi megalapítója. Ki Kicsoda (1994) 55-56.pp., (2000) I. XII.p., ÚMÉL. I. 352-353.pp., MMA. 48-49.pp., BTK Anyakönyvek.

Borsos Erzsébet Irén (Debrecen, 1924. okt. 23. – Debrecen, 2001. okt. 13.) DÍJAS GYAKORNOK, díjtalan gyakornok. – Ref. Szülei: B. Imre kovácmester, Illés Erzsébet. Húga B. Olga díjtalan gyakornok. – A Dóczy Leánygimnáziumban érettségizett, majd 1943-tól a

debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1948-ban kémia-természetrajz szakos tanári oklevelet szerzett, majd 1950-ben ásvány-kőzettanból doktorált. 1945. ápr. 1-től az Ásvány-Földtani Intézet díjtalan, 1948. szept. 1-től 1949. aug. 31-ig díjas gyakornoka. – Férje vitéz Pólya László tanársegéd. – Disszertációjában a Bükkös-Patak völgye vulkáni tufáinak kőzetani vizsgálatával foglalkozott.

TTK Személyi Anyag, BTK Anyakönyvek, vitéz Pólya László közlése.

Dudás László (Nyíregyháza, Szabolcs vm., 1919. febr. 20. – Tucson, Arizóna, USA, 1998. máj. 28.) DÍJAS GYAKORNOK, díjtalan gyakornok. – Ág.ev. Szülei: D. Ferenc MÁV segédtsízt, Kusnyerik Róza. – 1938-tól a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt (közben 1940-41-ben a szegedi egyetemen is tanult), ahol 1943-ban földrajz-természetrajz szakos tanári oklevelet szerzett. 1942. szept. 1-től az Ásvány-földtani Intézet díjtalan, 1943. szept. 1-től 30-ig a Földrajzi Intézet díjas gyakornoka. Ezután Budapesten református gimnáziumi tanár. 1945 áprilisában Németországba távozott, itt doktorált, majd 1951 novemberétől feleségével Hansághy Sárával és két gyermekével (Francis Örs és Csilla) az Amerikai Egyesült Államokban telepedett le. Több kutató cég alkalmazottként geológusként dolgozott. 1972-től haláláig ásványtani konzultáns, nagy természetjáró és gyűjtő. Több ízben küldött a Debreceni tanszéknek a világ különböző részeiről értékes ásványokat, kőzeteket. BTK Anyakönyvek.

Dudichné Vendl Mária → Vendl Mária

Erdődy László (Törökszentmiklós, Jász-Nagykun-Szolnok vm., 1911. jan. 9. - ?) DÍJTALAN GYAKORNOK. – Ref. Apja: E. Károly ny. MÁV tisztviselő Kisújszálláson. – 1929-től a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1934-ben szerzett földrajz-természetrajz szakos tanári diplomát. 1932. szept. 1-től nov. 5-ig az Ásvány-Földtani Intézet díjtalan gyakornoka volt. 1938. szept. 1-től a sárospataki ref. gimnáziumban tanított. Gulyás VII. 616.p., BTK Anyakönyvek.

Ferenczi István (Zalatna, Alsó-Fehér vm., 1890. okt. 21. – Washington, USA, 1966. nov. 27.) NYILVÁNOS RENDKÍVÜLI TANÁR, szakelőadó. – Ref. Szülei: F. István ref. lelkész, áll. ipari szakiskolai tanár, sepsibaconai Toókos Gizella. Bátyja F. Sándor (szül. Zalatna, 1884. okt. 1.) régész. – Középszintű tanulmányait a szászvárosi Kuún Kollégiumban végezte, majd a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem hallgatója volt, 1913-ban doktorált geológiából, “sub auspiciis Regis” (királygyűrés) doktorrá avatták. 1913-tól a kolozsvári egyetem földtani intézetében gyakornok, majd tanársegéd. 1918-tól a budapesti Földtani Intézetben dolgozott, mint osztálygeológus, majd főgeológus. 1928-ban a szegedi Ferenc József Tudományegyetemen “Általános földtan” tárgykörből magántanárként habilitáltak. 1937. jún. 30-án a debreceni Tisza István-Tudományegyetemen az ásvány- és földtan nyilvános rendkívüli tanára lett. 1940. okt. 19-én a szegedi Horthy Miklós Tudományegyetemre helyezték át (1940. okt. 8-tól dec. 27-ig még Debrecenben ásvány- és földtan szakelőadó), a földtan nyilvános rendes tanára és az

egyetemi földtani intézet igazgatója lett. 1944 végén elhagyta Magyarországot és az USA-ban telepedett le: 1945-től 1955-ös nyugdíjazásáig az US Geological Survey kutatógeológusa Charlottesville-ben és Raleigh-ben. – Magyarország néhány kisebb tájegységének földtani viszonyaival foglalkozott (Csonkaszatmár és Csonkabereg, Pécs környéke, Ipoly-medence, Zempléni-szigethegység, stb.).

KMKA. I. 270.p., ÚMÉL. II. 643.p., Hungarians in America (1963) 115.p., Gulyás VIII. 898-899.pp., Évkönyv 1939/40. 129.p.

Fux Vilma (Debrecen, 1916. máj. 20. – Budapest, 2006. márc. 24.) FIZETÉSESES TANÁRSEGÉD, díjas gyakornok – fizetéstelen tanársegéd, fizetéstelen tanársegéd, díjtalan gyakornok. – Ág. ev. Családja Gölnicbányáról (Szepes vm.) származik, szülei: Fux (eredetileg: Fuchs) Antal felsőkereskedelmi iskolai tanár, Eibl Anna. Húga F. Irén (szül. Debrecen, 1917. okt. 5.) testnevelő tanárnő, 1936-os olimpikon (1947-ben jelentkezett a Debreceni Tudományegyetemre testnevelő tanárnőnek, de nem vették fel). – Középiszkolai tanulmányait a debreceni ref. Dóczy Leánygimnáziumban végezte, majd 1934-től a Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1939-ben kémia-természettudomány szakos tanári oklevelet szerzett, 1940-ben pedig ásvány-közetanból doktorált. 1938. szept. 1-től az Ásvány-földtani Intézet díjtalan gyakornoka, 1939. szept. 1-től fizetéstelen tanársegéde, 1940. szept. 1-től díjas gyakornok – fizetéstelen tanársegéd, 1942. okt. 1-től 1943. szept. 30-ig fizetéses tanársegéd Ferenczi István professzor, majd Hoffer András szakelődő vezette tanszéken. 1943 szeptemberétől a budapesti tudományegyetem Ásvány- és Kőzettani Intézetében Mauritz Béla professzor mellett tanársegéd, majd 1946. nov. 1-től adjunktus. 1951. jan. 1-től docens Szádeczky-Kardoss Elemér professzor mellett, 1971. júl. 1-től egyetemi tanár. 1974-ben kinevezték a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Ásvány- és Földtani Tanszékének élére, ahol 1981-ig volt tanszékvezető. 1986-ban nyugalomba vonult, 1994-től professor emeritus. 1972-től 1984-ig a Magyarhoni Földtani Társulat alelnöke volt. 1952-ben a földtudományok kandidátusa, 1970-ben doktora lett. 1975-ben Szabó József- emlékéremmel, 1993-ban Széchenyi-díjjal tüntették ki. – 1943-ban ment férjhez Székely Ferenc jogászhoz, gyermekeik: Péter (szül. 1945), Annamária (szül. 1953). – Disszertációjában a pelsőcardói triász mészköveket és dolomitokat vizsgálta, később főleg kőzetképződéssel foglalkozott, különösen a Telkibányán található káliumdús kőzetek hasznosításával.

Ki Kicsoda (2004) II. 1545.p., Gulyás IX. 828-829.pp., Kozák: Székyné 1-22.pp., Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1943., Rekt. Ikt. 1917/1946-47. etsz., BTK Anyakönyvek.

Hoffer András (Derecske, Bihar vm., 1884. dec. 16. – Debrecen, 1946. márc. 1.) MAGÁNTANÁR – C. NY. RK. TANÁR, szakelődő. – Ref. Szülei: H. Lajos, Kolláth Julianna. – Középiszkolai tanulmányait Karcagon, majd a nagyenyedi Bethlen-kollégiumban végezte. Azután 1904-től a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen tanult, ahol 1909-ben ásvány- és közetanból doktorált, majd földrajz-természettudomány szakos tanári oklevelet szerzett. 1911. szept. 1-től a székelyudvarhelyi ref. kollégium helyettes tanára volt. 1914-ben katonai szolgálatra vonult be, az I. világháború során hamarosan

orosz hadifogságba esett és 1920-ig az akmolinszki hadifogolytáborban élt. Hazatérése után, 1921. szept. 1-től a debreceni Református Kollégium gimnáziumában tanított. 1923–24-ben Olaszországban járt tanulmányúton. 1926-ban a debreceni Tisza István-Tudományegyetemen “Az ősföldrajz” tárgykörből magántanárként habilitáltak, majd 1937 decemberében nyilvános rendkívüli tanári címmel tüntették ki. 1926. nov. 23-tól 1929. jún. 28-ig ásvány-, közet- és földtan szakelődő. 1929-ben az Ásvány-földtani Intézet megalapításakor aequo loco jelölték első helyen telegdi Róth Károllyal professzornak, de nem őt nevezték ki. 1936. szept. 7-től 1937. jún. 30-ig az Ásvány-földtani Intézet helyettes igazgatója (telegdi Róth professzor távozása után). 1937-ben egyedül őt jelölték első helyen professzornak, de mást neveztek ki ismét. 1941. jan. 28-tól 1944. okt. 5-ig ismét ásvány-, közet- és földtan szakelődő, 1941. jan. 28-tól az intézet igazgatója is. 1944 októberében beteg feleségével Budapestre távoztak, okt.-dec. között Pomázon élt. 1944 decemberében a kultuszminisztérium kiűrtő vonatával Lipcsébe került, ahol geológiai kutatásokat folytatott. 1945 júliusában tért haza. Röviddel halála előtt nyugdíjazták. – 1927. júl. 2-án vette feleségül Csernátny Jolán zeneiskolai tanárnőt, fiuk: András (szül. 1928). – Főként Tihany (*A Tihanyi-félsziget vulkanikus képződményei*) és a Tokaji-hegység geológiájával foglalkozott (*Geológiai tanulmány a Tokaji-hegységből*). Vulkanológiai munkássága is jelentős (pl. *A föld belső erői*). Ő írta le a kabai meteoritot.

KMKA. I. 392.p., ÚMÉL. III. 301.p., Gulyás XIII. 790-792.pp., Évkönyv 1941/42. 228.p., Habilitációs életrajz, Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1943., Rekt. Ikt. 653/1944-45. etsz.

Horváth Albert (Kisújszállás, Jász-Nagykun-Szolnok vm., 1909. okt. 2. – Debrecen, 2005. júl. 26.) FIZETÉSTELEN TANÁRSEGÉD, díjtalan gyakornok. – Ref. Apja: H. Albert uradalmi igáskocsis. – A középiszkolát szülővárosában végezte, majd 1929-től a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1934-ben szerzett földrajz-természettudomány szakos tanári oklevelet. 1932. dec. 1-től az Ásvány-Földtani Intézet díjtalan gyakornoka, 1935. szept. 1-től 1936. okt. 5-ig fizetéstelen tanársegéde. 1936-tól 1973-ig a hajdúböszörményi Boeckai István Gimnázium tanára volt, 1955-től igazgatóhelyettese is.

Ped. Arcképcsarnok (2005) 63-65.pp., BTK Anyakönyvek.

Kató Ilona (Szatmáruvári, volt Szatmár vm., Románia, 1922. jan. 14. - ?) DÍJAS GYAKORNOK, díjtalan gyakornok. – Ref. Szülei: K. István kismarjai (Bihar vm.) ref. lelkész, Rozgonyi Erzsébet. Öccse K. Béla (szül. Szatmáruvári, 1923. febr. 21.) és húga K. Klára (szül. Szatmáruvári, 1926. márc. 4.) is debreceni bölcsészhallgatók. – 1940-től a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1945-ben szerzett földrajz-természettudomány szakos tanári oklevelet. 1941. szept. 1-től az Ásvány-Földtani Intézet díjtalan, 1943. nov. 1-től 1944 októberéig díjas gyakornoka. BTK Anyakönyvek.

Kovács Lajos (Csákvár, Fejér vm., 1908. jún. 14. – Miskolc, 1978. jún. 24.) SZAKELŐADÓ, magántanár, fizetéstelen tanársegéd, díjtalan gyakornok. – Ref. Szülei: K. Lajos tanító (1915-ben hősi halált halt az olasz fronton), Csikesz Ilona. Nagybátyja Csikesz Sándor debreceni teológusprofesszor. – 1926-tól a debreceni Tisza István-

Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1931-ben földrajz-természettudományi szakos tanári oklevelet szerzett és földtanból doktorált. 1930. ápr. 1-től az Ásvány-Földtani Intézet díjtalan gyakornoka, 1931. szept. 1-től 1933. aug. 31-ig fizetéstelen tanársegéde. 1932-től a nyíregyházi ref. tanítóképző intézet (Kálvineum), 1940-től 1952-ig a debreceni ref. Dóczy Leánygimnázium tanára. 1936–37-ben állami ösztöndíjjal Bécsben végzett kutatásokat. 1942-től a debreceni-pallagi gazdasági akadémián a geológia megbízott előadója, 1945. szept. 5-től 1953-ig a Debreceni Tudományegyetemen ásvány-, kőzet- és földtan szakelőadó. 1944-ben a szegedi Horthy Miklós Tudományegyetemen "A földtörténet középkora (mezozoikum)" tárgyából magántanárrá habilitáltak, majd 1947-ben áthabilitált a debreceni egyetemre. 1953-ban a Földtani Intézet debreceni részlegének szervezője, 1953-tól a soproni (illetve 1959-től miskolci) nehézipari-műszaki egyetem bányamérnöki karának Földtan-Teleptani Tanszékén docens, 1966-tól 1968-as nyugdíjazásáig egyetemi tanár. 1969-ben az innsbrucki egyetemen volt vendégprofesszor. 1958-ban az ásvány- és földtudomány kandidátusa lett. – Főleg az Észak-Bakony és a Mecsek liász képződményeivel foglalkozott (már disszertációja is ehhez kapcsolódott: *Adatok az Északi Bakony juraképződményeinek ismeretéhez*). Több tankönyvet is írt.

KMKA. I. 550.p., ÚMÉL. III. 1142.p., Gulyás XVII. 364.p., Némedi Varga: Kovács 340.p.

Kulcsár László (Salánk, Ugocsa vm., 1918. márc. 29. – Debrecen, 1996. máj. 17.) DÍJTALAN GYAKORNOK. – Ref. Szülei: K. János mezőkaszonyi (Bereg vm.), majd beregszászi áll. tanító, Bihari Erzsébet. Három fiútestvére született Sándor (1919), Gyula (1921) és Gábor (1929). – Középiskolai tanulmányait a debreceni ref. gimnáziumban, majd a beregszászi áll. gimnáziumban végezte. A Felvidék déli részének visszacsatolása után 1939 januárjában rendezett pótfélévben lett a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója. 1941 januárjában átiratkozott a szegedi Horthy Miklós Tudományegyetemre, ahol 1943-ban kémia-természettudományi szakos tanári oklevelet szerzett, majd még ugyanabban az évben Debrecenben ásvány- és kőzettanból doktorált. 1940. szept. 1-től 1941 január végéig a debreceni egyetemi Ásvány-földtani Intézet, 1941 februárától 1943 nyaráig a szegedi egyetemi Földtani Intézet díjtalan gyakornoka, mindkettőben Ferenczi István professzor mellett. 1943. aug. 1-től Szilágyosmlyón tanár, majd katonai szolgálatra vonult be. A II. világháború végén szovjet hadifogságba került, 1948-ban tért haza. Ezután a debreceni Fazekas Mihály Gimnáziumban tanított. 1952 augusztusától a KLTE Ásvány- és Földtani Tanszékének adjunktusa, 1970-től docense, 1972–1973-ban megbízott vezetője. – Disszertációjában a mezőkaszonyi szigetvulkánokkal foglalkozott. Később Északkelet-Magyarország vulkáni területeinek kőzettana és metallogeniája képezte kutatásai fő tárgyát.

MMA. 525.p., BTK 39/1943-44. sz., BTK Anyakönyvek.

Kulhay Gyula (Kajdánó, Bereg vm., 1910. szept. 12. – Budapest, 1945. jan. 30.) DÍJTALAN GYAKORNOK. – 1936. okt. 1-től 1937. aug. 31-ig a debreceni Tisza István-Tudományegyetem Ásvány-Földtani Intézetének díjtalan gyakornoka. 1937-től a József nádor Műegyetem Ásvány- és Földtani Tanszékének tanársegéde, majd 1938-tól az

Állami Földtani Intézet geológusa. – Főként Kárpátalja és Erdély területén végzett kutatásokat.

Gulyás XVII. 723.p., Geológiai kislekcion I. 873.p., Papp: Kulhay 7-10.

Marton Mária (Debrecen, 1922. aug. 24. - ?) DÍJAS GYAKORNOK – FIZETÉSTELEN TANÁRSEGÉD, díjas gyakornok, díjtalan gyakornok. – Ref. Szülei: M. Ferenc hentes, Molnár Mária. – Középiskolai tanulmányait a debreceni ref. Dóczy Leánygimnáziumban végezte, majd 1940-től a Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1945-ben kémia-természettudományi szakos tanári oklevelet szerzett, 1947-ben pedig ásvány-kőzettanból doktorált. 1941. szept. 1-től 1943. aug. 31-ig, majd 1943. nov. 1-től az Ásvány-földtani Intézet díjtalan, 1945. ápr. 1-től díjas gyakornoka, 1946. szept. 1-től 1949-ig díjas gyakornok – fizetéstelen tanársegéd. – Disszertációjában a Káváshegy liászkorú mészköveinek kőzettani vizsgálatával foglalkozott.

TTK Személyi Anyag, BTK Anyakönyvek.

Nagy Lajos (Erdőd, volt Szatmár vm., Románia, 1921. dec. 25. - ?) DÍJAS GYAKORNOK, díjtalan gyakornok. – Ref. Szülei: N. Sándor nagykárolyi (Szatmár vm.) borbély, Perge Ilona. – 1941-től a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1945-ben földrajzból doktorált, 1946-ban pedig földrajz-természettudományi szakos tanári oklevelet szerzett. 1942. szept. 1-től a Földrajzi, 1943. szept. 1-től 1944 októberéig az Ásvány-földtani Intézet díjtalan gyakornoka, 1945. okt. 1-től 1947. aug. 31-ig a Földrajzi Intézet díjas gyakornoka. – Disszertációjában szülőfaluja földrajzával foglalkozott.

BTK Anyakönyvek.

Noszky Jenő, ifj. (Késmárk, Szepes vm., 1909. ápr. 15. – Budapest, 1970. jan. 23.) FIZETÉSTELEN TANÁRSEGÉD, díjtalan gyakornok. – Ág. ev. Apja: id. N. Jenő geológus, a Magyar Nemzeti Múzeum Ásvány- és Őslénytárának igazgató óra. – 1927-től a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1932-ben földrajz-természettudományi szakos tanári oklevelet szerzett, 1934-ben pedig földtanból doktorált. 1929. dec. 1-től a Földrajzi Intézet, 1931. szept. 1-től az Ásvány-Földtani Intézet díjtalan gyakornoka, 1932. szept. 1-től 1936. okt. 5-ig az utóbbi fizetéstelen tanársegéde. 1932–33-ban a bécsi Collegium Hungaricum tagjaként Ausztriában folytatott kutatásokat. 1936-tól 1952-ig a Magyar Állami Földtani Intézet munkatársa, 1952 végén igazgatója. 1952–53-ban a Bányá- és Energiaügyi Minisztérium földtani főosztálya, illetve az ebből szervezett Országos Földtani Főigazgatóság vezetője. 1953–56 között ismét a Földtani Intézet igazgatója volt, majd 1956-tól haláláig tudományos munkatársa. Megszervezte a földtani kutatóközpontok országos hálózatát. – Főként az Északi-Bakony földtani viszonyaival foglalkozott, a térség földtani térképét is elkészítette.

ÚMÉL. IV. 1090-1091.pp., BTK Anyakönyvek.

Ormós Erzsébet (Debrecen, 1910. jan. 1. - ?) DÍJTALAN GYAKORNOK. – Ref. Szülei: O. Lajos ref. tanító, tanfelügyelő, Szilágyi Julianna ref. tanítónő. – 1929-től a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1934-ben szerzett földrajz-természettudományi kémia szakos tanári oklevelet, majd 1937-ben földtanból doktorált. 1934.

szept. 1-től 1935. aug. 31-ig az Ásvány-Földtani Intézet díjtalan gyakornoka. Később a Dóczy Leánygimnáziumban tanított. – Férje Pap Zoltán ideggyógyász, magántanár, gyermekeik: Enikő (Ujfalussy Józsefné); Zoltán szemész főorvos; Uzonka fül-orr-gége szakorvos. – Disszertációjában a bakonyi Kékhegy alsó-liász kori brachiopoda faunájával foglalkozott.

Ped. Arcképcsarnok (2006) 127.p., Gulyás XIX. 842.p., BTK Anyakönyvek.

Paál Géza, bethlenfalvi (Székelyudvarhely, Udvarhely vm., 1909. nov. 19. - ?) DÍJTALAN GYAKORNOK. – R. kat. Szülei: bethlenfalvi Paál Árpád nagyváradi újságíró, lapszerkesztő, a romániai magyar kisebbség egyik vezetője, Szántár Franciska. – 1936–1940 között volt a debreceni Tisza István-Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának hallgatója, 1938. szept. 1-től 1940. aug. 31-ig az Ásvány-Földtani Intézet díjtalan gyakornoka.

Rekt. lkt. 2775/1936-37. etsz., BTK Anyakönyvek.

Róth Károly, telegdi (Budapest, 1886. nov. 14. – Budapest, 1955. szept. 28.) NYILVÁNOS RENDES TANÁR, nyilvános rendkívüli tanár. – Ág. ev. Szülei: telegdi Róth Lajos főgeológus, bányaiügyi főtanácsos, Piller Márta. – Középiskolai tanulmányait a budapesti ág. ev. főgimnáziumban végezte, majd a budapesti tudományegyetem hallgatója volt, ahol föld- és őslénytanból doktorált. 1907-től a Műegyetem Ásvány- és Földtani Intézetében tanársegéd, 1909-ben a Földtani Intézetbe került át geológusként, 1928-ban lett főgeológus. 1926-ban a pécsi Erzsébet Tudományegyetemen “Történeti földtan” tárgykörből magántanárrá habilitáltak. 1929. jún. 28-án a debreceni Tisza István-Tudományegyetemre kievezték az akkor alakult Ásvány-földtani Intézet élére nyilvános rendkívüli tanárként (1933. jún. 29-én lett nyilvános rendes tanár). 1935. júl. 15-től a Tanárvizsgáló Bizottság alelnöke is volt. Megválasztották az 1936–37-es tanévre a Bölcsészettudományi Kar dékánjává, de nem fogadta el, mert 1936. júl. 1-jével az egyetemről áthelyezték az Iparügyi Minisztériumba, ahol miniszteri tanácsosként a bányászati kutatási osztály vezetője lett. 1947-től a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen az őslénytan nyilvános rendes tanára, az Őslénytani Intézet igazgatója. 1931-től a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja volt (1949-ig), 1952-ben a föld- és ásványtudományok doktora lett. – Nagy szerepe volt a magyarországi barnakőszén- és bauxittelepek feltárásában, de a hazai kőolaj tudományos kutatásában is. Jelentős műve: *Magyarország geológiája*, valamint gyakran használt *Ősállattan* c. egyetemi tankönyve.

KMKA. II. 896.p., MÉL. II. 832.p., Erzsébet Tud. Egy. II. 823-827.pp., Évkönyv 1934/35. 123.p., Kempelen IX. 157.p.

Sátori József; Scholcz József (Sátoraljaújhely, Zemplén vm., 1911. febr. 17. – Budapest, 1985. dec. 5.) SZAKELŐADÓ, tanárképzőintézeti tanár, fizetéstelen adjunktus, fizetéstelen tanársegéd, díjtalan gyakornok. – R. kat. Szülei: Scholcz Ágoston sátoraljaújhelyi, majd nyírbogdányi (Szabolcs vm.) rézműves, Szuhánszky Erzsébet. – 1930-tól a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1935-ben szerzett földrajz-természettan szakos tanári oklevelet és doktorált állattanból. Az Állattani Intézetben 1931. nov. 1-től díjtalan gyakornok, 1935. nov. 1-től fizetéstelen

tanársegéd, 1947. szept. 1-től fizetéstelen adjunktus. Közben az 1936/37-es tanév II. felétől az 1941/42-es tanév I. feléig a Tanárképző Intézetben állattant tanított, 1941 szeptemberétől beosztott gimnáziumi tanári státuszban. Hankó Béla professzor Kolozsvárra való áthelyezése után 1941. jan. 28-tól Csukás Zoltánnal együtt állattan szakelőadó, 1941. máj. 28-tól az Állattani Intézet igazgatóhelyettese is. Később Csukással összetűzésbe került és a Bölcsészettudományi Kar tanácsa 1942. febr. 11-én felmentette szakelőadói és igazgatóhelyettesi megbízatása alól. 1944. dec. 11-től (a professzorok és szakelőadók távollétében) ideiglenesen vezette az Ásvány-Földtani Intézetet (1945. jún. 30-ig), a Növénytani Intézetet (1945 szeptemberéig, Soó Rezső áthelyezéséig) és az Állattani Intézetet (1946. dec. 17-ig, Hankó megérkezéig), valamint a pallagi Gazdasági Akadémián is tanított átmenetileg állattant, növénytant és kémiát. 1951-től a Művelődésügyi Minisztériumban dolgozott, főosztályvezetőként ment nyugdíjba 1972-ben. 1934-ben változtatta meg “Scholcz” családi nevét “Sátori”-ra. – Disszertációjában a tegesszita-kő-faunával foglalkozott, majd az ún. kisebb rovarrendek magyarországi előfordulásait kutatta, elsőként mutatta ki több ritka rovarfaj (Trichoptera, Mecoptera) hazai jelenlétét.

MMA. 765-766.pp., Egy. Alkalmazottak 1943., Nyilvántartási lapok 1943., BTK 193/1944-45. sz., BTK Anyakönyvek

Szalai Tibor (Pozsony, Pozsony vm., 1900. nov. 13. – Budapest, 1980. szept. 29.) MAGÁNTANÁR. – Ág. ev. Szülei: Szalai (Szládek) Vilmos MÁV főfelügyelő, osztróluikai Osztróluiczky Ilona. – Középiskolai tanulmányait a pécsi áll. főreáliskolában végezte, majd 1919-től a budapesti tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1924-ben földtanból doktorált. 1924. okt. 27-től a Magyar Nemzeti Múzeum Ásvány- és Őslénytárának munkatársa, 1928–29-ben és 1930–31-ben a bécsi Collegium Hungaricum ösztöndíjas tagja volt. 1938-ban a debreceni Tisza István-Tudományegyetemen “Földszerkezettan (Tektonika)” tárgykörből magántanárrá habilitáltak. 1939-től a Magyar Királyi Földtani Intézetben dolgozott, 1944-ben főgeológus lett, 1945-ben az intézmény helyettes, 1946–50 között megbízott főigazgatója. Ezután a Dorogi Szénbányászati Tröszt, majd a Tokodi Mélyfűró Vállalat főgeológusa. 1956-tól 1964-es nyugdíjazásáig az Eötvös Loránd Geofizikai Intézet tanácsadója volt. 1952-ben a föld- és ásványtani tudományok kandidátusa lett. – Felesége Strobentz Ilona volt. – Főként a Keleti-Alpok és a Kárpátok földtani felépítésével foglalkozott (*Az északkeleti Kárpátok geológiája*), de jelentős őslénytani, hidrogeológiai munkássága is.

MÉL. IV. 832-833.pp., MMA. 822-823.pp., Habilitációs életrajz.

Székyne Fux Vilma → Fux Vilma

Tatár Miklós (Kék, Szabolcs vm., 1913. nov. 14. - ?) DÍJTALAN GYAKORNOK. – Ref. Apja: T. Miklós kisbirtokos. – 1933-tól a debreceni Tisza István-Tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1938-ban szerzett földrajz-természettan szakos tanári oklevelet. 1935. szept. 1-től az Ásvány-Földtani Intézet, 1936. szept. 1-től a Növénytani Intézet, 1937. szept. 1-től a Botanikus Kert, 1938. szept. 1-

től 1939. aug. 31-ig ismét a Növénytani Intézet díjtalan gyakornoka.

BTK Anyakönyvek.

Timár Lajos (Zágráb, Zágráb vm., 1918. jan. 23. – Szeged, 1956. szept. 18.) DÍJTALAN GYAKORNOK. – R. kat. Szülei: T. Ferenc szolnoki MÁV nyugdíjas, Süveges Erzsébet. – 1938-tól 1940-ig a debreceni Tisza István-Tudományegyetem, majd a szegedi Horthy Miklós Tudományegyetem hallgatója volt. 1946-ban a debreceni egyetemen doktorált növénytanból. 1939. szept. 1-től 1940. dec. 31-ig az Ásvány-Földtani Intézet díjtalan gyakornoka. Ezután 1952-ig középiskolai tanár volt, majd a budapesti Pedagógiai Főiskola növénytani tanszékén tanított, később az Éghajlattani Intézet munkatársa. 1954-ben a biológiai tudományok kandidátusa lett. – Disszertációjában a Tisza-meder növénytársulásaiával foglalkozott Szolnok és Szeged között, később az Alföld flóráját kutatta (pl. *Virágatlanok és gombák a Tiszántúlról*).

MÉL. II. 865.p., BTK Anyakönyvek.

Telegdi Róth Károly → Róth Károly, telegdi

Vendl Mária (Ditró, Csík vm., 1890. máj. 26. – Sopron, Sopron vm., 1945. aug. 17.) MAGÁNTANÁR – C. NY. RK. TANÁR. – Apja: V. Aladár polgári iskolai igazgató. Bátyja: V. Aladár (szül. Ditró, 1886. nov. 18.) és öccse V. (később Vendel) Miklós (szül. Sopron, 1896. okt. 8.) geológusprofesszorok. – Egyetemi tanulmányait a budapesti tudományegyetemen végezte, ahol 1912-ben földrajz-természettudomány szakos tanári oklevelet szerzett, majd 1913-ban mineralógiából doktorált. 1913. szept. 8-tól a lőcsei áll. leányközépiskola helyettes-, 1915. márc. 5-től rendes tanára. A cseh megszállás következtében menekülve, 1919. szept. 11-én a szombathelyi áll. leányközépiskolához nyert beosztást, majd 1920. jan. 31-én szolgálatátelre a Magyar Nemzeti Múzeum Ásvány- és Őslénytárához osztották be, ahol segédőr, 1922-ben ór, 1934-től 1938-as nyugdíjba vonulásáig I. oszt. ór. 1930-ban a debreceni Tisza István-Tudományegyetemen “Kristálytan” tárgykörből magántanárként habilitáltak (ő volt az első női magántanár Magyarországon!), majd 1941. ápr. 23-án nyilvános rendkívüli tanári címmel tüntették ki. – 1935-ben férjhez ment Dudich Endre zoológus professzorhoz. – Munkássága elsősorban az ásványok kristálytani vizsgálatára összpontosult (*Kristálytani vizsgálatok magyarországi kalcitokon; A drágakövek, különös tekintettel a mesterséges drágakövekre* [Koch Sándorral]), de közzétett és meteorit-kutatásokkal is foglalkozott.

MÉL. II. 983.p., MMA. 219.p., Évkönyv 1941/42. 229.p., Habilitációs életrajz.

Vígh Gyula (Mindszent, Csongrád vm., 1889. aug. 9. – Budapest, 1958. szept. 25.) MAGÁNTANÁR, szakelőadó. – R. kat. Szülei: V. Gyula, az őrgóf Pallavicini-uradalom főmérnöke, Szojka Franciska. – 1907-ben érettségizett a szegedi áll. gimnáziumban, majd a budapesti tudományegyetem hallgatója volt, ahol 1913-ban geopaleontológiából doktorált. 1912-től a Műegyetem Ásvány- és Földtani Tanszékén Schafarik Ferenc, majd 1913-tól a budapesti tudományegyetem Föld- és Őslénytani Tanszékén Koch Antal professzor mellett tanársegéd. 1914-ben a Magyar Királyi Földtani Intézetbe került, ahol

hamarosan osztálygeológus, 1935-ben főgeológus lett. 1936-ban a debreceni Tisza István-Tudományegyetemen “A mezozoikum ős-állatvilága és rétegtana” tárgykörből magántanárként habilitáltak, majd 1939-ben tárgykörét “Őslénytani”-ra is kiterjesztették, ennek révén 1939. szept. 1-től 1944. októberéig őslénytani szakelőadó volt. 1942-től a Földtani Intézet igazgatóhelyettese volt, majd 1952-től 1957-es nyugdíjazásáig a Földmérő és Talajvizsgáló Iroda főgeológusa. 1953-ban a föld- és ásványtani tudományok kandidátusa lett. – Felesége Gonda Julianna volt. – Főleg a Dunántúli-középhegység jura- és triász kori képződményeivel foglalkozott (pl. *Adatok a budai- és gerecse-hegységi triász ismeretéhez*), de a hazai mangán és vasérc kutatásából is kivette a részét.

KMKA. II. 1167.p., MÉL. II. 999-1000.pp., MMA. 938-939.pp., Évkönyv 1941/42. 231.p., Magyar Közalkalmazottak 240.p., Habilitációs életrajz.

Wein György (Budapest, 1912. aug. 26. – Budapest, 1976. dec. 12.) DÍJAS GYAKORNOK – FIZETÉSTELLEN TANÁRSEGÉD, fizetéstelen tanársegéd. – R. kat. – 1930–34 között a budapesti és bécsi egyetemeken tanult, 1934-ben a debreceni Tisza István-Tudományegyetemen geológiából doktorált. Rövid ideig az Eurogasco szénhidrogénkutató vállalatnál dolgozott, majd a debreceni egyetem Ásvány-földtani Intézetben 1935. nov. 1-től fizetéstelen tanársegéd, 1936. okt. 1-től 1939. aug. 31-ig díjas gyakornok – fizetéstelen tanársegéd. 1939-től a Magyar Királyi Földtani Intézet, majd a Budapesti Ásványi Nyersanyag-értékesítő Kft. megbízásából Kárpátalján és Erdélyben végzett kutatásokat. A II. világháború után a Tőzegkutató Intézet munkatársa, 1949-től Komlón a Szénbányászati Trösztnél, majd a Mélyfúró Vállalatnál dolgozott. 1956 végén a pécsi Uránércbánya Vállalat főgeológusa, majd hamis vádak alapján fél évet börtönben töltött. Később ismét a Földtani Intézetben dolgozott. – Magyarországon több területén folytatott földtani kutatásokat, végzett szerkezettani térképezést (pl. *Zirc környékének triton rétegei; A Mecsek hegység geológiája; Délkelet-Dunántúl hegység szerkezete*, stb.).

MÉL. III. 850.p.

Források

- Egy. Alkalmazottak 1943: Kimutatás egyetemi alkalmazottakról (1943 május) (Hajdú-Bihar megyei Levéltár, VIII. 1/b. 83. doboz)
- Erzsébet Tud. Egy.: Szabó Pál, vitéz: A m. kir. Erzsébet Tudományegyetem és irodalmi munkássága I-II. Pécs, 1940. [a II. rész személyi adattár]
- Évkönyv: A Debreceni Magyar Királyi Tudományegyetem (1920/21-es tanévtől: Debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetem) Évkönyvje és Almanchja. 1914/15. – 1941/42. Debrecen, 1915-1942.
- Geológiai kislexikon: Kozák Miklós – Püspöki Zoltán: Geológiai kislexikon I-II. Debrecen – Budapest, 1998.
- Gerő: Gerő József (szerk.): A m. kir. belügyminiszter által igazolt nemesek 1867-1937. A szerző kiadása, Budapest, 1938.
- Gulyás: Gulyás Pál: Magyar írók élete és munkái (Új sorozat). I-VI. A Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete kiadása, Budapest, 1939-1944., Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete kiadása, Budapest, 1990-

- 1995².; Gulyás Pál (sajtó alá rendezte Viczián János): Magyar írók élete és munkái (Új sorozat) VII-XIX. (interruptus). A Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete – Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára – Petőfi Irodalmi Múzeum (a VIII. kötettől az MTA Könyvtára és az Argumentum Kiadó) kiadása, Budapest, 1992-2002.
- Habilitációs életrajzok: A Debreceni Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán lefolytatott magántanári habilitációkhoz beadott önéletrajzok 1915-1949. (bekötve a kari jegyzőkönyvekbe)
- Hungarians in America (1963): Sz Tibor: Hungarians in America. A biographical directory of professionals of Hungarian origin in the Americas (East European Biographies and Studies). Hungarian University Association Inc., New York City, 1963.
- Hungarians in America (1971): Desi, K. Bogнар [Kégl-Bognár Dezső] (szerk.): Hungarians in America. A biographical directory of professionals of Hungarian origin in the Americas (East European Biographies and Studies 3.) Alpha Publications Inc., Philadelphia, [1971].
- Kempelen: Kempelen Béla: Magyar Nemes Családok I-XI. Grill Károly Könyvkiadóvállalata, Budapest, 1911-1932.
- Ki Kicsoda: Hermann Péter (szerk.): Magyar és nemzetközi Ki Kicsoda. Biográf, Budapest, 1990-2004.
- MEIL.: Nagy Csaba: A Magyar Emigráns Irodalom Lexikona. Argumentum Kiadó – Petőfi Irodalmi Múzeum és Kortárs Irodalmi Központ, Budapest, 2000.
- MÉL.: Kenyeres Ágnes (szerk.): Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. Budapest, 1969-1991.
- MMA.: Bodó Sándor – Viga Gyula (főszerk.): Magyar Múzeumi Arcképcsarnok. Pulszky Társaság – Tarsoly Kiadó, Budapest, 2002.
- Némedi Varga: Némedi Varga Zoltán: Kovács Lajos emlékezete. Földtani Közlemények 109 (1979) 340-348.pp.
- Nemesi Évkönyv: Daróczy Zoltán, királydaróczi (szerk.): Nemesi Évkönyv 1923-1935. (I-VI. kötet). May Nyomda Rt. Kiadása, Budapest, 1923-1935.
- Nyilvántartási lapok 1943: A III. zsidótörvény rendelkezései miatt kiállított származási és nyilvántartási lapok az egyetem alkalmazottairól. (hiányos!) (Hajdú-Bihar megyei Levéltár, VIII. 1/b. 91-92.doboz)
- Papp Ferenc: Kulhay Gyula emlékezete. Földtani Közöny 75-76 (1945-46) 7-10.
- Ped. Arcképcsarnok: Ungvári János (szerk.): Pedagógusok Arcképcsarnoka. (I-IV. 2002-2005.) Karácsony Sándor Pedagógiai Egyesület, [Debrecen], 2002-2005.
- Rekt. Ikt.: Debreceni Egyetem Rektori Hivatal Iktatott Iratok 1914-1950. (Hajdú-Bihar megyei Levéltár, VIII. 1/a.)
- ÚMÉL.: Markó László (főszerk.): Új Magyar Életrajzi Lexikon I-VI. Budapest, 2001-.